

«MOTTAKERNAVN»

«ADRESSE»

«POSTNR» «POSTSTED»

Trondheim, 28.05.2019

Dykker ref.:
[Dykker ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2018/13347

Sakshandsamar:
Johan Danielsen

Endeleg avgjerd i klagesak - klage på løyve til utsetting av lutzgran i på gnr./bnr. 61/1 og 61/2 Leirfjord kommune

Miljødirektoratet gjer om på Fylkesmannen i Nordland sitt vedtak av 04.09.2018 om å gi Magne Forsmo løyve til utsetting av lutzgran i Leirfjord kommune. Miljødirektoratet kommer til at utsetting av lutzgran på arealet avgrensa på kart på eigendommen med gnr./bnr. 61/2 fører til for store uheldige følger for naturmangfaldet i høve til små fordeler knytt til tiltaket. Klager får medhald.

Vi viser til klage fra Naturvernforbundet, SABIMA og WWF på Fylkesmannen i Nordlands vedtak av 04.09.2018. Miljødirektoratet fekk klagesaka frå Fylkesmannen i brev av 19.11.2018.

Sakens bakgrunn

Magne Forsmo (søker) sette sommaren 2016 ut 7500 lutzgran til skogproduksjon. Utsettinga skjedde på til saman 16 mål fordelt på to felt, eit på gnr./bnr. 61/1 og eit på gnr./bnr. 61/2 i Leirfjord kommune. Da han søkte om midlar frå skogfond etter plantinga vart han gjort merksam på søkerplikta av Leirfjord kommune ved skogsjef. Søknad om løyve til utplanting vart sendt 22.09.2016. Fylkesmannen i Nordland avslo å gi løyve til slik utplanting i brev dagsett 19.12.2016. Søker gjorde i brev av 09.01.2017 reide for kvifor det vart planta lutzgran og fylkesmannen behandla dette som klage. Søker hevder å blitt vill-leia av Alstadhaug planteskole om at det ikkje var søkerplikt for dette tiltaket da han tidlegare har planta lutzgran. Det blir i same brev opplyst at planteskolen ikkje hadde nok norsk gran som han eigenleg ville plante og at han difor måtte bruke lutzgran. Fylkesmannen ga i vedtak av 04.09.2018 Magne Forsmo delvis medhald i klagen og omgjorde delvis vedtaket sitt. Det ble slik gitt løyve til utsetting av 4000 planter av lutzgran (*Picea lutzii*) til skogproduksjon på om lag 16 daa skogsmark på gnr./bnr. 61/2 i Leirfjord kommune, jf. forskrift 25. mai 2012 nr. 460 om utsetting av utanlandske treslag til skogbruksformål §§ 5 og 7. Han fekk med bakgrunn i fylkesmannen si vurdering av for fare for alvorleg skade på naturmangfold ikkje løyve til utplantinga på feltet på gnr./bnr. 61/1.

Naturvernforbundet, SABIMA og WWF (klager) klaga på vedtaket den 21.09.2018. Fylkesmannen opprettheldt vedtaket, og sendte klagesaka til endeleg avgjerd hos Miljødirektoratet.

Merknader frå klager

Klagen er grunngjeven slik:

- Lutzgran er i Framandartslista til Artsdatabanken plassert i kategorien svært høg risiko.
- Dominerande vindretning er ikkje det same som einaste vindretning, frøspreiing vil slik skje i alle retningar. Det er betydeleg risiko for vindspreiing i alle retningar frå både felta.

- Rikare myrflate i låglandet er oppført som sterkt truga (EN) i raudlista for naturtypar, det er lista opp 11 lokalitetar innafor 2 km og den nærmeste ligg mindre enn 10 meter i frå.
- Innafor 2 km er det og lista opp åtte svært viktige og elleve viktige naturtypelokalitetar.
- Storspove og brunskjene, både sårbare artar (VU), toler ikkje attgroing med lutzgran.
- Området har over år blitt utsett for mange tiltak som har gitt avgang av verdifull natur gjennom drenering, oppdyrkning og tilplanting. Naturverdiane er slik alt utsett for stor samla belastning. Klager peiker på at "Miljøfaglig utredning" i sin rapport nemner restaurering av myr som aktuelt tiltak.

Klager vil at det ikkje skal bli gjeven løyve til plantinga i nokon av dei felta det er søkt om.

Fylkesmannens vurdering

Vilkåra for klage er oppfylt både i forhold til klageinteresse og tidsfrist. Fylkesmannen avslo i brev av 19.12.2016 å gi løyve til utsetting av lutzgran i begge felta. I same brev varsla fylkesmannen at søker kunne bli krav om retting. Det ble varsla at alle planter av lutzgran satt ut etter 2013 kunne bli kravd fjerna.

Etter klage frå Magne Forsmo gjorde fylkesmannen 04.09.2018 delvis om på avslaget slik at det vart gitt løyve til utplanting av 4000 lutzgran på gnr./bnr. 61/2.

Fylkesmannen kommenterer klagen slik:

- Fylkesmannen presiserer at avstanden på 10 meter frå plantefelt til verdifull rikmyr-lokalitet dreier seg om avslått plantefelt. Tilsvarande for tillate felt er over 80 meter med betre plassering i høve til dominerande vindretning.
- Fylkesmannen er samd med nokre frø kan nå fram til dette verdifulle myrområdet, men finn at belastninga ikkje vert stor nok til at dette kan reknast som vesentleg uheldige konsekvensar.
- Gran etablerer seg därleg på myr og dei individua som etablerer seg veks därleg.

Fylkesmannen finn det slik lite sannsynleg at spreying av lutzgran frå feltet på gnr./bnr. 61/2 skal føre til vesentleg negativ påverknad på myrane i området.

Rettsgrunnlaget

Formålet med forskrift 25. mai 2012 nr. 466 om utsetting av utanlandske treslag til skogbruksformål (forskrifta) er å hindre at utsetting av utanlandske treslag medfører eller kan medføre uheldige følger for naturmangfaldet, jf. § 1. Etter § 5 er det krav om løyve til utsetting av utanlandske treslag til skogbruksformål. Løyve kan berre bli gitt dersom det ikkje er grunn til å tru at utsettinga vil føre til vesentlege uheldige følgjer for det biologiske mangfaldet. Dersom det ikkje er grunn til å tru at utsettinga vil føre til vesentlege uheldige følgjer, skal spørsmålet om løyve skal bli gitt eller ikkje avgjera etter ei skjønsvurdering, der omsynet til uheldige følger for det biologiske mangfaldet skal vegast opp mot andre interesser. Det skal leggjast særleg vekt på om treslaget og eventuelle følgjeorganismer medfører risiko for det biologiske mangfaldet. Prinsippa i nml. § 8 til 12 leggast til grunn som retningslinjer for vurderinga, jf. nml. § 7.

Kunnskap om lutzgran

Lutzgran er hybrid mellom sitkagran (*Picea sitchensis*) og kvitgran (*P. glauca*) som gjev spiredyktige frø. I Artsdatabanken si risikovurdering frå 2018 har den fått svært høg økologisk risiko (SE). I Artsdatabanken sitt faktaark står det at lutzgran toler skygge godt er tilpassa kystklimaet i Noreg. Økologiske sett er den lik sitkagran, men toler kalde vintrar betre. Lutzgran kan krysse seg med sitkagran. Det er rapportert om spreying av lutzgran frå planta bestandar i Nordland og Troms.

NINA-rapport 1231 (2016) viser at lutzgran spreier seg utanfor plantefelt og etablerer seg i en rekke ulike naturtypar i Nordland. I tillegg har Norsk Botanisk Forening i Nordland i 2015 påvist betydeleg spreying av lutzgran i fleire ulike naturtypar (Anon 2015 og Østerkløft 2015; vårt Saksnr 2015/1514).

Det er rimeleg å anta at lutzgran sper seg som sitkagran. I Ecofact rapport 644: "Kartlegging av kortdistansespredning av fremmede bartrær i Rogaland 2018" er funna at sitkagran har kortdistansespreeing på inntil 250 meter. I forhold til langdistansespreeing er ikkje lutzgran vurdert i "DN-Utredning 8-2012". Men i denne utredninga er begge artene (sitkagran og kvitgran) lutzgran er hybrid mellom vurdert. Sitkagran er der vurdert til å kunne spreie seg inntil 1739 meter ved

vindhastighet på 10 m/s og 3477 meter ved 20 m/s. Kvitgran er på same måte vurdert til å kunne spreie seg inntil 2173 meter ved vindhastighet på 10 m/s og 4347 meter ved 20 m/s. Lutzgran er en fertil hybrid. Den naturlege hybridiseringa er prega av tilbakekryssing i ei brei hybridsone. Innslaget av genar frå sitkagran varierer frå 16 % i kontinentale strøk til over 90 % i de meir oseaniske. Kva for genetikk og eigeskapar norsk lutzgran har, er lite dokumentert. Vi må difor gå ut frå at den kan ha eigeskapar for langdistansespreiing som minst like gode som dei sitkagran har og kanskje nærare kvitgrana sine.

Miljødirektoratet si sakshandsaming og vurdering

Vi merker oss Fylkesmannen i Nordland finn desse naturverdiane i områda kring dei to utplantingsfelta:

Navn	Kategori	Verdi/status	Avstand
Forsåsen nord 1	Naturtype: rikmyr	A - svært viktig	<10 meter
Svarttjønna nord	Naturtype: rikmyr	B - viktig	30 meter
Svarttjønna	Naturtype: middels kalkrik innsjø	C - lokalt viktig	75 meter
Tovåshaugen nordaust	Naturtype: kystmyr	C - lokalt viktig	75 meter
Forsåsen nord 2	Naturtype: kystmyr	B - viktig	80 meter
Forsåsen nord 3	Naturtype: rikmyr	B - viktig	110 meter
Ranelva	Naturtype: viktig bekdedrag	B - viktig	130 meter
Søraforsen aust	Naturtype: kystmyr	B - viktig	170 meter
Tovåshaugen aust	Naturtype: rikmyr	B - viktig	210 meter
Stokkabekkjen	Naturtype: kystmyr	C - lokalt viktig	350 meter
Tovåsmyran 1	Naturtype: kystmyr	A - svært viktig	530 meter
Skjellbekken	Naturtype: viktig bekdedrag	A - svært viktig	570 meter
Tovåshaugen	Naturtype: naturbeitemark	B - viktig	590 meter
Tovåsmyran 4	Naturtype: rikmyr	A - svært viktig	690 meter
Tovåsmyran 6	Naturtype: rikmyr	A - svært viktig	770 meter
Tovåsmyran 3	Naturtype: rikmyr	B - viktig	780 meter
Tovåsmyran 5	Naturtype: rikmyr	A - svært viktig	780 meter
Tovåsmyran 2	Naturtype: rikmyr	B - viktig	800 meter
Tovåsmyran 7	Naturtype: rikmyr	B - viktig	1470 meter
Tovåsmyran 8	Naturtype: rikmyr	A - svært viktig	1540 meter
Rørtjørna nord-øst	Naturtype: rikmyr	C - lokalt viktig	1720 meter
Litvatnet	Naturtype: rik kulturlandskapssjø	B - viktig	1730 meter
Litlevassbekken	Naturtype: viktig bekdedrag	A - svært viktig	1820 meter
Knakkand	Raudlista arter	EN - sterkt trua	1700 meter
Brunskjene. elvemusling, horndykkar, skjeand, storspove	Raudlista arter	VU - sårbar	130 - 2000 meter
Bakkesøte, bergirisk, fiskemåke, gjøk, sandsvale, sivspurv, stær	Raudlista arter	NT - nær trua	0 - 2000 meter

Lutzgran ble i framandartslista frå 2018 satt i kategorien svært høg økologisk risiko (SE). Vi legg til grunn at arten har god spreiingseigenskapane til lutzgran er det slik vi ser det ikkje grunn til å skilje mellom dei i høve til trugsel mot relevante naturverdiar i området.

Dei to plantefelta ligg om lag hundre meter frå kvarandre. Sett i høve til spreiingseigenskapane til lutzgran er det slik vi ser det ikkje grunn til å skilje mellom dei i høve til trugsel mot relevante naturverdiar i området.

Områda tett inntil utplantingsområda har mange høgt verdsette naturverdiar. Innanfor 250 meter som vi finn grunn til vurdera som grensa for kortdistansespreiing av lutzgran ligg det ein nasjonalt viktig naturtype, seks regionalt viktige naturtypar og to lokalt viktige naturtypar. Det er og bestandar av den sårbare brunskjena og den nært trua bakkesøta nært.

Naturmangfoldlovens § 8 seier at kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimeleg forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfald. Vi finn at kunnskapsgrunnlaget er godt nok til å fatte eit grunngitt vedtak. Vi tillegg derfor ikkje føre var-prinsippet vekt i saken, jf. nml. § 9.

Området kring dei to plantefelta har betydelege areal med norsk gran og utanlandske treslag, mellom anna lutzgran. Gran, både norsk og framande granarter som lutz, er peika på som trugsmål

særleg mot rikmyr. Vår vurdering er at skilnaden mellom dei to plantefelta i høve til kva grad dei representerer trugsmål om vesentleg skade på naturverdiar i området er liten.

Sjølv om det finnes fleire plantefelt med norsk gran og utanlandske treslag i området, legg Miljødirektoratet til grunn at utplantinga det er søkt om gir auke i den samla belastninga på økosystemet i området, jf. nml. § 10.

Vi legg derfor til grunn at utplanting også på feltet på feltet på gnr./bnr. 61/2 inneber fare for spreiing til som vil medføre uheldige følger for trua og nær trua naturtypar og artar.

Faren for skade på naturmangfaldet frå tiltaket skal vegast opp mot positive verknader for andre samfunnsinteresser forskriften § 14. I denne saken er dei positive verknadene knytt til å oppfylle foryngingsplikten etter skoglova, økonomisk resultat knytt til å unngå retting og meirproduksjon knytt til at lutzgran er meir produktiv enn norsk gran på same areal.

Vi ser at saka er noko uvanleg i det det er søkt om løyve til utsetting av lutzgran etter at plantinga har skjedd. Det er ikkje grunn til å tru at søker med forsett har planta før det vart søkt om løyve. Ansvaret for å forsikre seg om at tiltaket er lovleg ligg likevel på tiltakshavar. Vi kan uansett ikkje sjå at dette momentet har særleg vekt i vurderinga av om vi skal gje løyve.

Omfanget av plantinga er i skogproduksjonssamanheng lite og auka avkasting vil vere så liten at det ikkje veg opp for skaden planting av dei 4000 lutzgrane her kan gjere på naturverdiane. Av di vi ut i frå denne vurderinga uansett ikkje meiner det bør bli gitt løyve, finn vi ikkje grunn til å ta endeleg stilling til om utplantinga truleg vil føre til vesentlege uheldige følger for det biologiske mangfaldet, slik at løyve i det heile ikkje *kan* bli gitt.

På denne bakgrunn fattar Miljødirektoratet følgande vedtak:

Vedtak

Miljødirektoratet gjer om på Fylkesmannen i Nordlands vedtak av 04.09.2018, jf. forvaltningsloven § 34 fjerde ledd. Magne Forsmo får ikkje løyve til utsetting av lutzgran (*Picea lutzii*) til skogproduksjon på plantefeltet det er søkt om på gnr./bnr. 61/2 i Leirfjord kommune, jf. forskrift 25. mai 2012 nr. 460 om utsetting av utanlandske treslag til skogbruksformål §§ 5 og 7.

Vi minner om plikta grunneigar har til å rette etter naturmangfoldloven § 69 andre ledd. Dersom du ikkje rettar av eitiget tiltak, kan Fylkesmannen i Nordland påleggje retting som varsle i brev dagsett 19.12.2016, jf Naturmangfoldloven § 69. Miljødirektoratets vedtak er endeleg og kan ikkje klages vidare, jf. forvaltningslova § 28 tredje ledd.

Hilsen

Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Yngve Svarte
avdelingsdirektør

Bjarte Rambjør Heide
seksjonsleiar

Dette dokumentet er elektronisk godkjend

Tenk miljø - vel digital postkasse frå e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

Fylkesmannen i Nordland	Moloveien 10	8002	Bodø
Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
Magne Forsmo	Tovåsveien 34	8890	Leirfjord